

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

Seja Upravnega odbora

V nedeljo 22. t. m. se je vršila v Ljubljani seja upravnega odbora sekcije, ki so ji prisostvovali tudi zastopniki sreskih učiteljskih društev. Seja je razpravljala o najaktualnejših stanovskih vprašanjih zadnjega časa. Sprejeti so bili važni sklepi glede etičnih in gospodarskih temeljev uradniške družine in glede našega izvenšolskega dela in kulturnega življenja.

Osebnost učitelja in učiteljski zbor na šoli

(Važni naglasi ob pričetku novega šolskega leta)

Kar sem naglaševal letos v juniju ob pregledu šol. sneza Maribor levi breg, smatram za važno in potrebno naglaševati prav posebno tudi ob pričetku šolskega leta in zdaj — ob pričetku odločenih nam težkih dni! Da, vračamo se vase, vračamo se v šolo, kateri dolgujemo v prvi vrsti naše sile, katere bomo še vse bolj kakor doslej koncentrirali okoli našega poklicnega ter stanovsko-organizačnega dela. To bode odmev vsem razočaranjem kljubujočih idealistov — jugoslovanskih učiteljev! Smo in vztrajamo na delovnem pohodu za kvalitativni dvig vzgojnega in učnega dela jugoslovanske narodne šole! Smo in vztrajamo na borbenem pohodu za dvig naše stanovske zavesti in zaščito naših pravic pod praporom naše stanovske organizacije!

Danes naj izpregovorim o dveh v naslovu označenih predpogojih za dvig našega šolskega dela v tem našem glasilu zato, ker sta oba predpogoja tangirana s pojmom pravilno gojenega in razumljenega tovarštva!

Zavedajmo se, da je vprašanje vseh pedagoških vprašanj osebnost učitelja in to v pravilnem pojmovanju svoje odgovornosti in svoje svobode! Kakor so predpogoji za svobodno, duhovno, na šolarski aktivnosti težeče šolsko delo: 1. obhvit zmogljivosti, 2. zanimanje za snov, 3. prostovoljna odločitev za delo (na temelju smotrene motivacije), tako veljajo isti pogoji tudi za učiteljevo delo in sicer v najvišjem smislu. Samo z odredbami in oblastvenimi pritiski pa tega problema ni mogoče rešiti. Vsak učitelj je za delo v svojem razredu odgovoren! To je predpogoj, s katerim stoji in pada vse naše vzgojno-učno prizadevanje, to je pa tudi predpogoj, ki učitelju poklanja na eni strani za uspevanje svojega dela prepotrebno svobodo, na drugi strani pa ono mero odgovornosti, ki je sicer ne najdemo pri nobeni srednji uradniški skupini. Svoboda in odgovornost pa ne izključujeta nadzorstva in vezanosti, marveč oboje preloži od zunaj na znotraj. Često slabo razumljena in zlorabljena krilatica o »Svobodnem učitelju« ne sme na mesto zavesti podložnosti staviti brezovirne svojevoljnosti, ampak v samodisciplini dozorelo, visoke odgovornosti se zavedajočo vzgojiteljsko osebnost, sicer bi zadnje bilo slabše od prvega!

Omenjene odgovornosti pa ni dolžan učitelj le napram sebi, ampak tudi napram ostalim članom učiteljskega zbora, ki naj postane na vsaki šoli homogeni kolegij! Pasivnost enega člana oškoduje ostale člene tega »delovnega kolecija«, v katerem pa posamezni člani ne stoji v mehaničnem dotikanju, marveč v živem medsebojnem učinkovanju. Za uspešno rešitev tega učinkovanja je posameznik odgovoren celoti in vsake-

mu članu učiteljskega zbora! Kot priznanje te odgovornosti in kot jamstvo svojega delovnega žrtvovanja naj smatra: 1. Sprijaznjeno po medsebojnih razrednih obiskih. 2. Ostvaretev medsebojne stvarne kritike. 3. Nadaljnjo pedagoško izobrazbo s temeljito pripravo na pouk, študiranjem pedagoške književnosti itd. 4. Strnjeno konferenčno delo. 5. Delovni stik med razredi in šolami.

In ravno tema dvema nalogama: a) pojmovanju prave učiteljske vzgojiteljske osebnosti; b) harmonizaciji učiteljskih zborov na vseh šolah sem posvetil prav posebno pažnjo ob priliki pregleda narodnih šol našega sreza in ravno tema dvema nalogama naj velja vse naše posvečanje takoj ob načrtju novega šolskeletnega dela, zavedajoč se, da če želimo organizirati razredne in skupinske delovne zajednice med učenci, mora šolska mladina vzor in vzgled take organiziranosti videti na nas samih. To pa zahteva, da tvori tudi učiteljski zbor šole pravo delovno zajednico!

Zavedajmo se: kakršen učitelj — takšen razred! Kakršen upravitelj — takšen učiteljski zbor! In kakršen učiteljski zbor — takšna šola!

Z uresničenjem te zahteve, polagoma pripravljajoče širšo samoupravo šole, si pa poleg enotnostne organizacije sodobnega pouka nismo le zagovarjali delovnega uspeha in ugleda v šoli, ampak tudi zunaj šole. S tem bomo vzgajali k slogi, edinstvu na vasi in preko njenih mej in s tem — kar je baš v našem obmejnem ozemlju važno, vršili patriotsko vzgojno poslanstvo!

Poleg pokliene milosti pa so z njim na skupnem delu navezani službeni tovariši, ki jim poguma, poklicne radosti in ustvarjalnega veselja dajati morejo in morajo!

V tej smeri in v tem pojmovanju pravega tovarštva sem v prvi vrsti uravnal vsa leta sem svoje delovanje kot predsednik sreskega učiteljskega društva Maribor levi breg ter v funkciji šolskega preglednika ugotovil na vseh šolah lepo harmonijo učiteljskih zborov v šolskem in izvenšolskem življenju. V tej smeri in v tem pojmovanju pravega tovarštva uravnajmo vse naše poklicno in stanovsko-organizačno delo še v potencirani meri baš odslej, ker le v taki harmoniji, medsebojno složni, bodo učiteljski zbori vseh šol najnižje, a najodpornije še celice v borbi za oplemeniteno jugoslovansko narodno šolo in ugled ter pravice njenega učiteljstva!

Vaude Mirko

Strokovne nadaljevalne šole

Nova uredba »o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovno - nadaljevalnih šolah«, ki je stopila (za prve razrede) z letošnjim šolskim letom v veljavo, je bila ocenjena v splošnem že v 7. številki »Učiteljskega tovariša« od 12. t. m.

Člankar se tam opravičeno z vso skrbjo vprašuje: »Ali je mogoče, da bi se po takih določbah strokovno nadaljevalno šolstvo dvigalo?« Z odločnim »Ne!« zanika kategorično tako možnost.

Ta žalostna ugotovitev ni prav nič pretirana, zato je nujno potrebno, da se vsi krogi, ki jim je na srcu razvoj tega važnega šolstva, zavzamejo z vso odločnostjo za pravočasno korekturo vseh onih določb v novi uredbi, ki ogrožajo dvig strokovnega nadaljevalnega šolstva.

Kljub nevšečnosti, da še ponavljamo, hočemo danes še enkrat pokazati na najhujšo določbo nove uredbe, ker preti prav od te strani najresnejša nevarnost temu šolstvu. V prvi razred strokovne nadaljevalne šole se vpišejo vsi oni učenci, ki so dovršili osnovno šolo. Do vstopa v drugi razred imajo pravico vsi učenci, ki so dovršili prvi razred višje narodne, meščanske ali srednje šole. V tretji razred strokovne nad. šole se pa morejo sprejeti samo oni učenci, ki so dovršili drugi razred kake višje narodne, meščanske ali srednje šole.

Ta določba, ki je podana tu le v skrajšanem izvlečku, pomenja za strokovno nadaljevalno šolstvo v naših krajih naravnost nepopravljiv udarec.

V Dravski banovini imamo popolnoma izvedeno osemletno šolsko obveznost. Iz tega sledi, da dovrše tudi vajenci na deželi vsaj nekaj razredov višje narodne šole. V mestih pa prihajajo v obrt vajenci tudi z meščanskih in srednjih šol. Vajencev z dovršeno sa-

mo osnovno šolo naši mojstri sploh ne sprejemajo, ker imajo zlasti v današnjih težkih gospodarskih prilikah veliko izbiro višje šolanih učencev. Tudi ni še najmanjšega izgleda, da se bo to v kratkem času izpremenilo in bi mogočen razmah naše obrti primoral mojstre sprejemati v vajo vse s kraja, kar bi se jim nudilo.

Neizbežna posledica te določbe v novi uredbi bodo nezasedeni prvi in drugi razredi obrtnih šol. Tako bodo naše obrtno - nadaljevalne šole po sili dejstev skrčene na en sam razred; kjer pa obstojajo že sedaj samo dvo-razredne šole, bo sledilo popolno izločenje tega šolstva.

Kar se pa tiče učnega programa, se bodo morali omejiti tako sestavljeni drugi, odnosno tretji razredi zgolj na ponavljanje učne snovi iz prejšnjih splošnih šol in sicer v mehanovo predpisane učne snovi. O kakem resnem strokovnem izobraževanju ne more biti govora na takih strokovnih šolah, kamor prestopajo lahko učenci iz splošnih šol naravnost v zadnji letnik. Ves strokovni pouk se bo prenesel tako skoraj izključno na zadnji letnik obrtnih šol. S tem je pa izpodmaknjena strokovno - nadaljevalnemu šolstvu ona osnova, radi katere je bilo to šolstvo ustanovljeno. Vsi naporji zadnjih tridesetih let, ki so šli za tem, da to šolstvo izpopolnjujejo prav v tej smeri, bodo zadeli v novi uredbi na nepremagljive težkoče.

Prepričani smo, da se bodo težke posledice novega kurza v tem šolstvu pokazale povsod tam, kjer se bodo določbe nove uredbe striktno izvajale.

Kakor nam je pa znano, se v Ljubljani letos to ni zgodilo. V prve razrede obrtnih nadaljevalnih šol so bili kljub novi uredbi, ki je stopila z letošnjim letom v veljavo, vpisani v prve razrede premnogi učenci, ki imajo pra-

VSEBINA:

Seja Upravnega odbora.

Osebnost učitelja in učiteljski zbor na šoli.

Strokovne nadaljevalne šole.

Bolezen volje.

Slike iz naše preteklosti.

LISTEK: Kaj torej: Za ali proti?

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljstvo. — Novosti na knjižnem trgu.

vico do vstopa v drugi ali celo v tretji razred.

Zgodilo se je to v interesu vajencev in slovenske obrti, toda zgodilo se je proti predpisom nove uredbe. Toda s skrbjo se moramo vprašati: kateri kriterij se bo uveljavil za bodočnost? Kajti konflikti so tu neizbežni. Če se hoče izogniti Karibdi, zadeneš v Scilo. Udarca se ne rešimo — a koga naj zadene: slovensko obrt ali učno osebje na strokovno - nadaljevalnih šolah?

Bolezen volje

Kdor ljubi T. S. F. mu je znan pojav »Fading-a«. Dosedaj še iz nepoznanih vzrokov zvočni valovi, katerim smo se še do nedavnega čudili, polagoma izgublajo na svoji moči, dokler se naenkrat ne umire: mesto njih zavladati tišina, ki je ena od mnogih smrtnih oblik. Izgleda, da preživljamo v Franciji v sedanjem času na političnem in socialnem področju pojav iste vrste, ki bi ga lahko nazvali »bolezen« kolektivne volje. To je simptom slabosti, letargične uspanosti, ki nas dela nedovzetne za velike probleme ureditve sedanjega življenja in učinkuje na narod, v smislu zajednice, da postaja nesposoben za obnovo.

Pojav postaja v toliko vznemirjujoče, ker predstavlja velik kontrast nasproti onemu, kar se danes dogaja. V Italiji, Rusiji in Nemčiji opažamo vsak dan jačo eksemplacijo, ki je močna narodna mistika in dinamika, s čimer bi se dalo priti v okoliščini gledišča racionalizma ali česa drugega, kar ima pač za edini smoter, da vsa poedina hotenja spravi v službo enega ideala.

Če predpostavljamo, da niti ena od teh dinamičnih sil ne predstavlja opasnosti za našo narodno eksistenco — nesporno se razume, da ta predpostavka ni brez vsakega rizika — je jasno, da iste vsebujejo v svoji celoti, močnejšo silo od inertičnosti in da narod, ki na vse to reagira samo z drobci poedinčevih naporov, čeprav bi bili ti narodi in poedinci sami po sebi značajni, morajo, kadarkoli že, podleči.

Treba je, da se pravilno pojmuje vsebina te mistike katere vloga v življenju naroda izgleda slično vlogi navad v fizikalno - kemijskem svetu. Jasno je, da se to ne more doseči samo s kritiko. Čemu naj služi trditve, da je njihov smoter predvsem ta, da uničijo najdragocenejše moralne vrednote, kakor je svoboda obsodbe — brez katere ni osebnosti v višjem pomenu besede, — če ta svoboda vodi v slabost? Čemu naj bi služilo ugotavljanje, da prihajajo one v nasprotju z najelementar-

* EMIL LUDWIG, avtor najbolj čitanih monografijskih romanov o Jezusu, Goetheju, Bismarku, Lincolnu, Viljemu in državnikih sodobne Evrope, je napisal po vzgledu Čapkovič »Hovor« knjigo »Duh in svet«, posvečeno osebnosti in delu prezidenta Masaryka. Je to najlepša njegova knjiga in bo bržkone prevedena v vse glavne evropske jezike.

S prezidentom je govoril avtor tudi o stari in novi šoli in o prizadevanjih učiteljstva za visokošolsko izobrazbo. Povedal je, da je tudi on zrastle v učiteljski sredi in dejal: »Moj oče je bil prvi v Evropi, ki je znanstveno dokazoval, da je v šolskih prostorih treba mnogo svetlobe in čistega zraka in je tudi zahteval šolskega zdravnika v dobi, ko je bilo to mišljenje v učiteljskih vrstah kaj malo udomačeno. Izmed vseh reform je ta brez dvoma najvažnejša. Zakaj plačamo učitelje najslabše, mesto da bi jih nagradili najbogatejše od vseh državnih uradnikov? Če bi jaz imel svojo državo, bi v njej prejel učitelj največjo plačo, ker je njegova odgovornost večja kakor odgovornost sodnika, in za učitelje bi morali biti izbrani največji talenti v državi.«

Emil Ludwig ne dela učiteljstvu tega poklona iz nekakih postranskih namenov. Prepričan je, da ima učiteljstvo v tej dobi posebno poslanstvo. V njegovem boju, v času gospodarske krize, ne vidi upad idealizma. Nasprotno, ono zahteva za plačilo tega idealizma samo eksistenčni minimum.

Podpirajte stanovske gospodarske in socialne ustanove!

nejšimi življenjskimi zakoni, da sociološko kakor tudi fiziološko pomenijo samo ravnotežje, in da na gotovi stopnji vzpona kulminirajo, prično padati in vodijo v smrt?

Zgodovina nas uči, da je vedno, kadar se je pojavljala kakršnakoli od sličnih mističnih kriz, četudi ni bila osvojena od gotovih ljudi ali grupe, ki so jo inkarnirali, je pomenilo to dogajanje za novo pojmovanje življenja, čeprav težkega, toda častnega. Mi bi želeli, da pokažemo na ta karakteristični trenutek, ki nam bo morda pomagal, da bomo bolje razumeli nasprotni pojav »mrtvila«, ki ga sedaj lahko konstatiramo pri nas.

Filozofi so že od nekdaj razpravljali o vlogi težav v individualnem in socialnem življenju. Že Seneka je govoril, da je sama radost ozbilna stvar. Vsa Nietzschejeva filozofija o »Nadčloveku« je inspirirana s tem principom. Ali ni pri nas zapisal Mises: »Človek je vajenec, žalost in bol je mojster.« Pri pesnikih in mislecih vseh časov je znana misel, da je življenje težko in da se pride do sreče če že vedno ne s težavo, pa vsaj z velikim naporom. Lahko je razumeti, da so v duhu teh principov zgrajeni: fašizem, sovjetizem in hitlerizem. Ono, kar je glavno, je to, da jih masa pojmuje kot dokaz velike energije in discipline. Čeprav je entuzijazem teh pokretov moralen ali nemoralen, daje pa vendarle moč za ustvaritev splošnega ideala.

Če je to tako, potem je jasno zakaj filozofija in politika lahkega življenja, v kateri tonemo po vojni dobi, nista bili dovoljni za moralni in materialni prepoved, kar je pomenilo najmanj za svet, opustošen od vojne. Eden od najslavnejših filozofov sveta, akademik svoj čas, je definiral filozofijo z duhovito formulo: »Vse se urejuje«. Dve leti po njegovi smrti so našli njegovo vdovo na klopi v parku, kjer je umrla od gladi.

Znano je, kam vodi optimizem, ki izvira iz malega napa s simptomatično anarhijo, ki ga venomer spremlja in še več, anarhijo obbeh občajev vse Evrope: popolna nemoč vlad, da bi močno koordinirale svojo akcijo za ostvaritev reform, ki se pojavljajo na vseh področjih življenja; da bi se prilagodilo narodno življenje novim pogojem in potrebam, ki so se pojavile z razvojem tehnike, evolucije idej in socialnih aspiracij.

Mogoče je prišel trenutek, da se vprašamo: Ali ne nosi za vse to del odgovornosti tudi šola?

Da se razumemo: Pri nas, kakor povsod drugod, šola ne razvija ne občutek indolentnosti, ne lenobe, ne pohlepa za uživanjem, niti ne kulta tradicije. Nasprotno! Šola se trudi, da v duše mladine vsadi zavest dela, modrosti in iniciative, ki so v vseh časih tvorili osebnostno moč naroda. Njeni cilji so dobri. V tem pogledu šola ne greši. Toda treba bi bilo vedeti, če šola ne greši morda v čem drugem, n. pr. če z ene strani sistematično ne zamerjamo prakso in metode, ki jim je cilj izvotvorjenje principov v občaje, ali če z druge strani ne padamo v zablodo, da stojimo toku življenja preveč ob strani in ne stajimo ničesar, da bi se razvila naša volja. Kar se prvega tiče smo si gotovo edini vsaj v teoriji. Naša vzgoja je preveč abstraktna, preveč razumska, preveč knjižna. Zahteve strokovnjakov ostajajo preveč na papirju. Učitelj piše na tablo lepe aforizme, ki jih učenec lepo prepisuje v svoj zvezek, v kri in mišice pa malo pride. Izpiti preizkušajo samo sposobnosti in intelektualno rutino, kar pa se tiče volje, energije, hrabrosti, ki so predvsem važne za življenje, se pa o njih samo moralizira. »Kuj in postal boš kovač«, dopoveduje marljivo učitelj. Toda kovačnica!

To poslednje je malo vzbujalo pažnjo naših pedagogov. Za osnovo naše vzgoje smo slavili razum in svobodo, toda ves naš liberalizem je uklenjen v najrazličnejše forme avtoritativnosti, ob kateri karakteriziramo tujo pedagogiko. Toda za nobeno ceno se ne bomo odrekli edinemu idealu, ki odgovarja naši ideji: spoštovanju ljudskega dostojanstva, dostojanstva, ki ga hočemo rešpektirati tudi v otroku.

Toda, kaj je razum. Ali je to dana stvar, ali ideal, ki ga je treba šele ustvariti? Sporno

je to vprašanje z ozirom na šolskega otroka. Bila bi opasna iluzija staviti si za cilj osnovne vzgoje razvijanje kritičnega duha, če se ne bi istočasno pokazalo otroku, da je šola razuma zelo težka in da predpostavlja dolgo predpravo v kateri disciplina in volja igra vidno vlogo. Kaj je svoboda? To je brez dvoma bolj konfuzna ideja, kakor se običajno zamišlja. Njo lahko pojmuemo na dva načina: od spodaj in od zgoraj. Od spodaj pomeni razvoj instinktov, nemirnih in razposajenih, ki drve v anarhijo, od zgoraj pa je prostovoljno pokoravanje zakonu, kot nujnost v dobro posameznika in ravnotežja družbe. Prva pomeni svobodo posameznika, druga pa vsebino osebnosti.

Razum in svoboda imata torej veliko dinamično vrednost in v zvezi s tem tudi vzgojno. Ali pod pogojem, da se je pojmuje, kakor je navedeno. Tako sta se razum in svoboda pojavila v neki odredeni epohi zgodovine kot opozicija režimu, ki je sicer ni mogel zadušiti, zavrl pa ji je razvoj.

Če je to resnica, potem ima šola važno in pomembno nalogo, da obnovi resnično ljudsko voljo, ki je danes tako potrebna, ne da bi se posluževali mistike in spiritualizma. Vloga šole se lahko resumira z nekoliko besedami:

Ciril Petrovec:

Slike iz naše preteklosti

V dveh številkah »Učit. tov.« nam je tov. Župančič v podlistku napisal dve sliki iz naše preteklosti. V prvem podlistku nas je, kolikor mu je dopuščal prostor, seznanil z vsebino prvega letnika »Učit. tov.«

V drugem podlistku nam je pa napisal nekaj zanimivih anekdot, — med njimi najzanimivejšo tisto, ki jo je v našem stanovskem časopisju priobčil tedanji kaplan pri sv. Petru v Ljubljani in naročnik »Učit. tov.«, poznejši župnik Matija Torkar — še pred našim učiteljskim glasilom pa malo krajše dunajski časopis Wanderer. Doživel je pa opisani doživljaj na ljubljanski normalki.

Anekdote zadnjega podlistka nam kažejo razmere v takratnih naših učilnicah, ki jih moramo, pa prav razumeti. Konkordat 1855 l. med Avstrijo in sveto stolico je samo podaljšal veljavo šolske ustave iz l. 1804—6, ki je šolstvo, zlasti ljudsko, popolnoma podredila cerkvenemu nadzorstvu. Zato pouk označen v kriticah

I i i

Vse stvarjenje naj glasi:
Hvaljen bodi Jezus ti.

i. t. d.

popolnoma odgovarja temu verskemu šolstvu. 1848 leta so pa osvežila to šolstvo še z narodno slovensko navdušenostjo. Gotovo ta šola, primerjana z današnjo, ne vzdriži kritike. Ali kakor pripoveduje pred kratkim umrli nekdanji naš deželni glavar Fr. Šuklje, ta šola niti ni bila tako slaba, kot so jo pozneje razkričali. Cankar je pa nasprotno v Martinu Kačurju osmešil negativno smer teh časov cerkvenega nadzorstva in poniževanja učiteljstva s takrat uzelnim plačevanjem, ki ga je delal suženjsko služnega pred vsakim, imenitnikom, s samim seboj pa nezadovoljnega.

Ali kljub temu moramo, če hočemo še nadalje s pravilnim razumevanjem čitati take podlistke, poznati cilje in smotre tudi tega učiteljstva, seveda ne vsega — le onega, v boljše stremerega.

Predvsem moramo vedeti, da smo tedaj na Kranjskem imeli še trije vrste šol: 1. Izključno nemške ljudske šole, 2. slovensko nemške šole in 3. popolnoma slovenske šole.

Od 1848. leta je torej bilo pri nas še mnogo učiteljstva zmožnega le nemškega jezika, mnogo nemškutarjev, ki so le neradi poučevali kaj slovenskega — deloma, ker so bili slovi jezika malo zmožni, deloma iz sovraštva do slovensčine. »Učit. tovariš« je take učitelje mnogokrat smešil zaradi slabe slovensčine in jo primerjal s pravilno. Imenoval jih je učitelje starega kopita.

L. 1862. je »Učit. tov.« prinesel dopis, kjer primerja pouk učitelja starega kopita s

z ene strani vzgojiti in okrepiti voljo otroka, ne z moraliziranjem, marveč razvijanjem vrline, ki človeka naredi močnega in odpornega, da bo lahko sebe obvladal; skrbno negovati in buditi v otroku plemenita nagnjenja, oplemenititi dušo, razviti zavest o dostojanstvu, časti, poštenju in pravici. Z druge strani je treba izkoristiti vse šolske predmete, predvsem moralno in državljansko vzgojo, da se pokaže, da omogočata svoboda in razum nemejeno polje podvigov, za kar je treba vztrajnosti in podjetnosti. Naperiti borbo proti egoizmu vseh vrst in iz vrelca socialne pravičnosti črpati moč s katero se bomo lahko obranili vsem navalom najrazličnejših diktatur, ki se pojavljajo okoli nas

Da pa bi šola mogla služiti temu cilju, bi pa bilo potrebno, da se v temeljih izpremenj ves sistem vzgajanja. Samo na ta način bi se ozdravila bolezen kolektivne volje, ki je v socialnem življenju ustvarila ekonomsko in moralno anarhijo. Če se izkaže nezmožnost za to delo, potem bi to pomenilo, da smo zreli za dekadenco. Narod brez resnične močne volje pa nima pravice na svoj položaj v svetu.

M. Da Costa, generalni inspektor osnovne šole. Pr. V.

poukom učitelja sedanjega časa. Tu hočem navesti samo pouk starokopitneza. Gre zopet za črko i:

Otroci! vzemite pratelhof (abecednik) v roko! Pokazal vam bom prvi puhštob; pa mi ga morate dobro zamirkiti. Vidite ta puhštob ima en štrah in en punkt gori! Ta puhštob je i. Vpiti vsi i, i, i. Tako je prav! Le flisek zamirkujte. Kmal bote pohstabilari in prali v prateľtofu. Kdor pa se ne bo flisek učil, bo staberle za malco dobil! Vpiti le še i, i, i.

Vzporedno prinaša ta štev. »Učit. tov.« tudi isto snov po novem v pravilni slovensčini.

Učiteljstvo tiste dobe je stremelo I. po popolnem poslovenjenju naših šol — ali vsaj po čim večji redukciji nemškega pouka. Prva generacija izza 1848. l. je bila še v okviru verske šole in cerkvenega nadzorstva, katero stališče je vneto zastopal tudi urednik Praprotnik z večino učiteljstva in duhovščine, ki je tudi vneto podpirala »Učiteljskega tovariša«. Najbrž bi ta naš drugi učiteljski časopis tedaj ne bil zagledal belega dne, če bi se bil postavil na stališče opozicije proti cerkvenemu nadzorstvu za državno nadzorstvo. Stališče verske šole je privedlo Praprotnika skoro do tega, da bi se bil moral odpovedati nadučiteljskemu činu, ko je v Ljubljani na magistratu zagospodovala nemška stranka, z Deschmannom kot županom. Odpovedal se je pa rajši uredništvu »Učit. tov.« in ga izročil Mateju Močniku. Praprotnik sam pa je moral pogosto kloniti pred napram Nemcem preuslužnim škofijskim šolskim nadzornikom Jurijem Zavašnikom, ki mu je pošiljal vladne odloke pod naslovom: Kurrende des fürstbischöflichen Konsistoriums in Laibach v nemščini. Zato mu je takoj v drugem letu izhajanja radi tega delal očitke časopis češkega katol. učiteljstva »Školnik«, ki je izhajal v Kraljevem Gradcu, češ, da se to čudno pod jugoslovanskemu listu in da na Češkem kaj takega ni. Praprotnik mu je odgovoril: Kje je že Češka! Kje pa še le Slovenska. Celovški »Slovenec« je zaradi forsiranja nemščine na Kranjskem napadel Zavašnika v članku: »Zavašnik dvakrat Jurij«, zaradi česar je bil potem njegov urednik — tudi duhovnik — Janez Božič obsojen v večtedenski zapor.

Praprotnik sam je bil iz lastne izkušnje najhujši nasprotnik nemškega pouka. Zlasti bridki so njegovi spomini na Kranj. V svojem življenjepisju pove marsikatero bridko o tem pouku — ali najbridkejšo je napisal v nekem svojem potopisu, kjer pravi: »Še sedaj se mi milo stori, ko se spomnim da sem mogel (!) enkrat celo uro klečati, ker nisem mogel

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vsi drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitete Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljstvu popust

gladko za učiteljem reči: »Beim Addieren bedient man sich des Wörtchens und.« Zato so se za slovenski pouk potegovali skoraj vsi naročniki »Učit. tov.« zlasti pa Andrej Praprotnik. Med naročniki je seveda bila tudi duhovščina, prvo leto nad 200 duhovnikov; med njimi je bil že v 4. štev. »Učit. tov.« imenovan škof Anton Mantin Slomšek, gotovo vnet Slovenec. Bil je pa človek tudi on in kot tak je tudi on naredil napako. Leta 1854. je dr. Fr. Miklošič zavedajoč se narodnih pravic nasvetoval — proti Slomškovega predlogu utrakvističnih (slovensko-nemških) šol — popolnoma slovenske šole. Da so tedaj bile razmere na ljubljanski normalki take kot jih opisuje duhovnik Matija Torkar, je mogoče. Vzrok je pač germanizatorska manija avstrijskih vlad.

Treba je pa da tu omenim tisto negativno stran konkordatskega šolstva, ki je bila največja ovira, da si učiteljstvo po nekod ni moglo pridobiti ugleda.

S terezijansko reformo avstrijskega šolstva je bilo treba rešiti tudi vprašanje, kdo naj bo učitelj. In tu so po vsej Avstriji ne samo pri nas določili za učitelje cerkovnike in organiste, ki so jih zato primerno izobrazili. Izobrazba seveda je bila tudi tistim časom primerna. Saj je znano, da je vlada leta 1787. pozvala vse podeželske učitelje iz Kranjske potom okrožnice v Ljubljano, kjer jih je učitelj Jožef Golob poučeval v zboljšanju učnega načina. Enako je poučeval Golob tudi uršulinke — kot dekliske učiteljice v Ljubljani in Škofiji Loki. Koliko časa je trajala ta ukazana izobrazba, v poročilu ni povedano. Učitelje so torej imenovali — šolo tudi — toda o plačilu vlada ni hotela ničesar vedeti in tako je ostalo pri učiteljih cerkovnikih in organistih, ki so prejemale dohodke iz cerkvenih svojih služb. Saj je celo Blaž Kumerdej stavil vladi v svoji spomenici enak predlog — glede učiteljstva na Kranjskem.

(Dalje prih.)

* JAMES GOULD, angleški učitelj svetovnega slovesa, predsednik vseh dosedanjih mednarodnih kongresov za državljansko in moralno vzgojo (poslednji je bil v Varšavi l. 1934.), je napisal mnogo knjig, obsegajočih krasne in navdušujoče prigodbe iz vseh koncev sveta. Prištevava se k humanizmu, to je k vseljanskemu bratstvu vseh prebivalcev tega planeta brez razlike narodnosti, verstva in socialne pripadnosti in s svojimi spisi vabi k temu idealu mladino vsega sveta. Pred leti je potoval po Angliji, Ameriki in Indiji in predaval učiteljem teh držav, predvsem pa mladini. Letos slavi svojo osemdesetletnico rojstva. Angleško govorečim otrokom v Angliji, Ameriki in Avstraliji izdaja časopis »The League News«, v njem propagira mišljenje društva narodov. S svojim življenjem, ki ga je vsega žrtvoval človeškemu zblizanju in bratski vzajemnosti, je pač storil, kolikor more največ storiti učitelj idealist.

A. K.:

Kaj torej: Za ali proti?

(Po pedagoškem tečaju v Mariboru.)

(Konec.)

Morda bo pluraliziran odgovor enega izmed tečajnikov, ki ga je napisal predavatelju Vrancu, pojasnil mnenje, ki ga ima o strnjemem pouku in o novodobnih stremenjih v vzgoji in pouku, gotovo večina tečajnikov:

»Smo načelno proti vsakemu dogmatiziranju novodobnih metod. Sicer pristaši sojemnega pouka. Linkejeve posamezne stopnje strnjenegega pouka ne morejo ostati kot osamljene, nekako vodilo pouka, ampak se vključujejo druga v drugo tako, kakor to zahteva: a) duševni nivo, telesna struktura in čustveno stanje posameznega otroka ali celotne zajednice, b) nuja njegovega oz. njenega ožjega in širšega okolja, c) ekonomska in etična struktura družbe.

Učitelj, ki združuje v sebi harmonično teoretika in praktika, ki enako vrednoti duh in materijo, bo računal, ne le z razvojem, ampak ravno tako s stanjem današnje šole. Mora biti kakor gradbenik: preizkušal bo trdnost skladov tal kot tvorbo preteklosti, uporabljal vsa najboljša tehnična sredstva sedanjosti, gradil po načrtu, ki se bo čimdalje uveljavljalo v bodočnost. Učitelj mora združiti v sebi zdravega konservativca, praktičnega sodobnika in v sebi neprestano snujočega vidca v bodočnost. Strnjevat in sojemati v pouk in v vzgojo to troje v uravnovešajočih se, nekakih kvalitetnih in kvantitetnih razmerjih, to je

naša nikdar se izčrpajoča naloga, ki daje vedno novih in novih pobud za razvijanje problemov in njihovih neprestano se izpopolnjujočih rešenj. Vsega tega predmetni pouk ne zmora in je — zaenkrat — v pravilno razumevanem in občutenem strnjemem pouku največ možnosti, da se dejansko približamo vsem onim vrednotam, ki jih postavlja vzgoja. In to se da doseči, kolikor pač razmere dopuščajo, v vseh šolskih letih.

Toda, poleg zasidranih teoretičnih osnov, poleg učitelja kot posredovalca teh osnov in njihovega preoblikovalca v praktično življenje, morajo biti vsekakor tudi dani zunanji pogoji za uspešno uvajanje strnjenegega pouka. Zato gol ministrski odlok, ki prepoveduje Herbartovo metodo formalnih stopenj v naših razredih, brez istočasne upravne preosnove našega šolstva, ne more izvršiti prevrata, četudi odlok kar v odstotkih predvideva in zahteva uspehe. Dokler je tak kaos v šolsko-upravnih vprašanjih kakršen je dozdaj, dokler so po ministrstvu odobreni učni načrti vzor v Herbart - Zillerjevem smislu, dokler so po ministrstvu odobrene učne knjige z večino svojih sestavkov, posebno iz predmetov v realijah, naravnost vzgledi neživljenjskega, otroškega predmetnega pouka, dokler bodo ostale gospodarske razmere povsod, na kmetih, v industrijskih krajih in v mestih take, da bo otrok vedno bolj predmet eksploatacije, ki se ji mora današnja šola brez upora uklanjati v najrazličnejših koncesijah, dokler — — — da, takih doklerjev učitelji doživljamo nešeteto, v najrazličnejših krajih in razmerah. So: v prenapolnjenosti razredov, v pomanjkanju učil in samoučil, v nehigijskih razmerjih, ko n. pr. okoli 400 otrok uporablja

samo 2 stranišči, ki je cesta telovadišče in igrišče, ko čisto kmetska občina nima niti pravega vrta, orodja, ko ni pitne vode i. t. d. In v čem še? v pomanjkanju strokovnih knjig, (o naših krajevnih učiteljskih knjižnicah bi se dalo mnogo govoriti!) ki jih neobhodno potrebuje in tako zelo pogreša vsak učitelj predvsem oni v oddaljenih krajih. Na bivšem Kranjskem so to povečini najmlajše učiteljice, ki nimajo človeka, da bi se z njim, vsaj enaka z enakim, porazgovorile, kaj šele, da bi našle človeka višje stoječega in globlje, strokovno bolj izkušenega. Plača, s katero si mora mlad učitelj-ica oskrbeti hrano, često še stanovanje in kurivo, obleko, obutev, poravnati članarine za društva, pomagati največkrat svojim domačim, ga razdeliti za uslužnino, (zastonj je že — tudi na kmetih — davno umrl!) prevoznino, milodar, si omisliti najnujnejšo opremo, kupovat zdravila, od daleč ne dosega — niti pri starejšem — onega eksistenčnega minimuma, ki ga zahteva dostojno preživljanje učiteljevo — duševno in telesno. — Kje je preostanek za strokovne knjige in samozobrazbo? Kje more izdatno podpreti z naročninami naše kulturne institucije? Začetnik tega sploh ne more, zahaja v bedo, ki mu jemlje tudi moralno silo in stanovski idealizem.

In še: Neprestana nevarnost za učitelja, da zdrkava po ozkih in spolzkih poteh razmer današnje razdrte dobe, v nižine. Vedna budnost v sebi in še za okolico, neprestana korektura samega sebe in drugih, neprestano uravnovešanje samega sebe in bližnjih, to tantalovstvo, ki ga sicer često drži na površini, ga celo lahko dviga, toda mu, če ni dovolj močan, dovolj globokoveren, izpodjeda

duševne in telesne sile in je nevarnost, da otopi, postane malodušen in kmalu se iz gneva v njem vzbude nelepe strani njegovega jaza, ki so v muko in često v pekel okolici. Nato še borba za kruh sebi, družini, boleznij, ljubezni, tragedije v družinskem življenju, odvisnost, politični terorji, ki jim je učitelj dozdaj bil še vedno najpripravnější tarča, borba z lokalnimi činitelji, fanatikami in bedaki, pomanjkanje sredstev, nerazumevanje onih, ki bi moralj vzgajati, ne samo soditi in obsojati, osobito mlajše učiteljstvo, za njegove težnje in težave, ponižanja, obsodbe, nezaupanje i. t. d.

Vgloboimo se v ono zavestno in, žal, največkrat nezavestno tragiko učiteljskega življenja, posebno na podeželju. Dozdaj ga še nikdo ni opisal v vseh odtentkih. Kako boš strnil življenje v šoli s poukom in v vzgojo, ko pa je tako raztrgano, v tebi samem, v okolici, in v vsej človeški družbi? Mnogo, preveč, smo gledali samo v knjige, v obraze in v duše, si doslej še nismo odkrito pogledali, ker smo vedeli, da se potem oni vitez tovarištva, vse nakupičene fraze o vsem, o čemer govorimo na zborovanjih in drugod, zruši. Morda pa bi baš globlje gledanje drug v drugega šele pravo tovarištvo vzbudilo in z njem tudi smisel in veselje za novodobna ped. vprašanja. Življenje je borba. Zato tudi v najtemnejših trenutkih, dneh in dobah, v kakršni danes živimo, ne smemo obupati, če hočemo ostati vredni sovodnik mladine in naroda.

Verujmo v moč idealov in bomo, četudi trpeč v borbah, hodili kot učitelji in ljudje najvišjim ciljem pedagogike nasproti. Toda imeti moramo poguma, da postanemo rešitelji starega in graditelji novega obenem.

Splošne vesti

— **Razrešena** sta vršilca dolžnosti bankških šolskih nadzornikov gg. **Andrej Skulj** in **Fran Drnovšek** ter vrnjena kot nadzornika za srez Ljubljana okolica vzhodni in zahodni del. Za vršilca dolžnosti banskega šolskega nadzornika je imenovan g. **Ivan Štrukelj**, šolski upravitelj manjšinske šole v Ljubljani.

— **V zadnji št. »U. t.«** je napravil tiskarski škrat iz 50 letnice CMD 80 letnico. Upamo, da so čitatelji to sami opazili in popravili.

ZAHVALA za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli, od blizu in daleč, ob smrti naše prerano umrle, nepozabne in nenadomestljive, predobre mame, gospe **Pepine Sardoč roj. Škof, soproge šol. upravitelja**, kakor tudi za poklonjeno cvetje in prekrasne vence ter nadvse častno spremstvo na njeni zadnji poti — se tem potem vsem najiskreneje zahvalujemo. Globoko žalujoči **Sardoč Adam** z otroki **Nado, Sonjo** in **Mirico**. Št. ljlj v Slov. gor., 22. 9. 1935.

† IVANKA BOHINC

Sarajevska skupščina nam jo je kar lahko, brez hrupa odvzela. Ne ravno zgodaj, pa vendar nepričakovano hitro. Zaradi odsotnosti ji nismo utegnili slediti na njenem zadnjem potu.

Kdor jo je poznal, jo je ohranil v toplem spominu, onim pa, ki niso imeli prilike, da bi se z njo seznanili, naj veljajo naslednje vrstice.

Eno leto sem bil star, ko je prišla kot učiteljica v Cerklje pri Kranju; ko sem zapustil učiteljske, sva se sešla na cerkljanski šoli kot tovariša in usoda je hotela, da sem bil 15 let še njen upravitelj, kar je ni prav nič motilo, nikdar ne ozlovoljilo.

Skrbna, marljiva, kakršno sem dobil, taka je ostala prav do svoje upokojitve. Bavila se je s prvim razredom dolgo dobo polna 44 leta, in vsa na prvem službenem mestu. Kakor da bi hodila po šapicah, je bila njena hoja, in kot lahen dihjal ves njen govor, tako v šoli, kakor izven nje.

Tudi na njena šolska vrata so pričele trkati »formalne stopnje«, »biološka metoda«, »novodobno risanje brez pik« i dr. Ni je to vznemirjalo, ne spravljal v zadrego, saj smo si — bilo nas je 5 — tako prijateljsko izmenjavali svoja mnenja in preizkušnje, da ni bilo nikomur potrebno, priti v kakršnokoli zadržjo.

Poznali se nismo ne kot mladi in stari, ne kot nadarjeni in podrejeni, ne kot politiki, pa smo se vendar tolo podpirali, kadar je vnanja vihra udarjala ob šolska vrata. Zlo javnega življenja nas ni moglo razdvojiti.

Pa njena skromnost, čudovita ljubezen do sorodstva, ki mu je žrtvovala vse, prav vse do svoje zadnje skorjice, je bila skoroda nepojmljiva.

Tiho je zaprla za seboj šolska vrata in neopaženo odšla v Ljubljano, kjer je zadnjih deset let življenja posvetila kot pelikan doraščajočim otročičem iz družine njene sestre, prav tako tiho je legla v bolniško posteljo in nalahno zatvorila za seboj vrata posvetnega življenja. Hvaležen spomin tli v na-

ših srcih, ki smo Te ljubili, cenili in spoštovali, draga Ivanka!

Josip Lapajne.

— **Pedagoška centrala v Mariboru**. Na želja članov izven Maribora bo knjižnica P. C. uradovala odslej razen ob četrkih od 15. do 17. ure tudi ob nedeljah od 10. do 11. ure. — Izposojevalce, ki imajo knjige izposojene že nad 3 mesece, nujno prosimo, da jih vrnejo čimprej, da bo omogočeno redno in uspešno delovanje knjižnice. — Odbor.

— **Rejec malih živali**, najnovejša številka edinega res strokovnega lista za pospeševanje reje malih živali je ravnokar izšla. O raznih vrstah zastrupljenja pri perutnini piše dr. Kocjan Leon, šol. upr. Gosak Josip pa daje navodila, kako je ravnati s perutnino v tem času. Sledi opis golobov pavčkov izpod peresa g. Petelina Ivana. V daljšem članku opisuje g. Kuntara Vilko angorsko volno, prejo in kožuho. Članek krasijo lepe slike s potovalne razstave društva rejcev angorskih kuncev v Kočevju. Zvezni sodnik Kelarič Jože piše o delu pri kanarčkih v septembru, o vzrokih nazadovanja naše ovčereje pa strokovno utemelji priznani strokovnjak na tem polju srez. ekonom g. Hladnik Jakob. Ne manjka tudi članka o kozjereji, v katerem opisuje g. Krištof Franc kozjerejo nekdanj in danes. G. Savinski Oskar veče razlaga o naših ribicah, rdečeperkah in klenih. Važna so navodila g. Goriupa Franca, kako naj vzgajamo naše pse. Sledi daljši podlistek, poročila Zveze in društev, drobne novice in opisi razstav, ki so jih priredila društva, razdelitev nagrad itd. List **Rejec malih živali**, ki ga vodi in urejuje šol. upr. Inkret Alfonz, izhaja danes že v 2000 izvodih in je glasilo 26 društev za rejo malih živali in obenem glasilo **Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani**, kar je dokaz, da je vsebinsko vsestransko na višku in je list tudi opremljen s originalnimi slikami in fotografijami. Za rejce malih živali je ta list danes edino res strokovno čtivo, ki poučuje in vodi rejce in društva za rejo malih živali. Naroča se pri uredništvu v Šenkovem turnu ali pri upravi v Kočevju.

— **Novi slovenski dnevnik »Glas naroda«**, ki ga izdaja »Narodna prosveta«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, je najcenejši slovenski dnevnik. Od 25 Din je znižana naročnina na samo 12 Din mesečno. Zadruga osnova daje listu dvoje pomembnih možnosti: 1. nizka naročnina — ker zadruga ne išče na račun naročnikov materialnega dobička kot druga kapitalistična časopisna podjetja. 2. neodvisna smer — ker more vsakdo postati soodločujoč član zadruga — izdajateljice.

Naročite »Glas naroda« z dopisnico na naslov:

Uprava »Glas naroda«, Ljubljana, Nebotičnik (Tel. 38-55)

— »Glas naroda«. K oglasu »Glasa naroda«, ki je bil poslan upravi »Učit. tov.« ter je priobčen med vestmi v današnji številki pripominjamo, da ne odklanjamo oglasov ostalih dnevnih listov. Načeloma stoji JUJ na stališču, da učiteljstvo čim več in vsestrano čita ter si s tem ustvari čim objektivnejšo samostojno sodbo o dnevnih dogodkih in vprašanjih. — Uprava »Učiteljskega tovariša«.

Učiteljski pravnik

— Š **Ročni katalog 1935./1936.** je izšel zaradi tiskarske stavke šele pretečeni teden in je bil že razposlan cenj. naročnikom.

Kdor se ni naročil te priročne in koristne zbirke z navodili za izvrševanje vseh zakonskih predpisov in obrazci za vloge itd., naj stori to čimprej, dokler traja zaloga.

Znesek 17 Din za Roč. kat. se visoko obrestuje, če pomislimo, da obvarujejo zbrana navodila čestokrat velike škode.

Naša gospodarska organizacija

UČITELJSKI DOM V MARIBORU

Poročilo o obnem zboru.

Navadno so bili doslej občni zbori našega doma okrog božiča. Letos pa je bil 8. avgusta in sicer na željo kuratorija, ki upravlja internat doma. Upravno leto zadruga se nam, reč krije s šol. letom. In letos je potekla triletna poslovna doba, kakor jo določajo pravila. Da bi nudili novi upravi, nadzorstvu in kuratoriju priliko, da prične že z novim šol. in poslovnim letom z delom v prosep zadruga in internata, zato je bil sklican občni zbor o počitnicah. Kljub počitniškim dnevom pa je bila letos udeležba boljša od prejšnjih let. Bilo je navzočih nad 30 zadrudnikov. Želeti pa je, da bi bila poleg zadrudnikov vsakokrat zastopana pri takih občnih zbora vsaj vsa sreska učit. društva iz področja mariborskega Učit. doma.

Občni zbor je vodil načelnik zadruga tov. Hren, zapisnik tov. Blažič, overovatelja pa sta bila oba Vomerjeva.

Uvodoma je podal predsednik kratek pregled o razvoju zadruga v preteklem letu. Vkljub težkim prilikam, ki ovirajo normalni razvoj vseh gospodarskih in socialnih ustanov, je bilo delovanje te naše stanovske zadruga še precej zadovoljivo. Iz založbe je šlo v preteklem letu nekaj manj blaga, ostalo je sicer tudi nekaj več računov ob zaključku poslovnega leta neporavnanih, a ta majhna razlika je razumljiva v sedanji dobi gospodarske krize. Prav povoljno pa se razvija internat doma, ki si je v kratki dobi pridobil kljub raznim težočam dober sloves tako v učiteljskih, kakor tudi v izvenučiteljskih krogih. Žal, da ne more sprejeti v svoje varno

in dobro okrilje vseh prijavencev. Naša najbližja skrb bodi, da ga povečamo in da omogočimo sprejem tudi dekletom. Upajmo, da se uresniči tudi to.

Kot tajnik je poročal tov. Blažič. V preteklem letu je naraslo število zadrudnikov za 26, deležev pa za 36; umrli so trije zadrudniki. Koncu poslovnega leta je imelo 138 zadrudnikov 214 deležev. — Število zadrudnikov in deležev sicer počasi raste, a vsaka je še mnogo premajhna za tako važno stanovsko ustanovo, ki ima na svojem področju okrog 1500 učiteljev. — Uprava in nadzorstvo delujeta v lepem soglasju in sta imela 4 skupne seje.

Blagajniško poročilo je podal tov. Kožuh, računski zaključek pa je tolmačil tov. Vomer. Denarni in blagovni promet sta izkazala skupno z internatom 1.650.860 Din. Zadruga obremenjujejo prevzeti vknjiženi dolgovi ob nakupu doma, visoke obresti in prevzem velikih zaostalih obresti. Tekom zadnjega poslovnega leta smo dosegli, da smo vsaj na tekočem in nas ne mučijo več zaostale obresti. Vsi skupni vknjiženi in blagovni dolgovi znašajo 413.000, ki so pa docela kriti z vrednostjo založbe. Ta razmeroma visok dolg, bi zamogli izdatno znižati, ako ne bi bilo neobhodno potrebno investirati denarja v obnovitev založbe z novimi nakladi. — Internat se upravlja po načelu, da se vzdržuje sam. Le obresti in amortizacijo vknjiženih bremen nosi zadruga. — Darila v preteklem letu so nekoliko nazadovale. Znašala so 36.848 Din. Med večjimi darovi je omeniti zbirko učiteljstva 5596 Din za počastitev spomina osvoboditelja naše severne meje in velikega prijatelja učiteljstva generala Maistra. Dalje CMD, Banska uprava, Nabavljalna in Kreditna zadruga v Mariboru, Učit. tiskarna, volilo tov. Volca in pa učit. društvo ptujskega sreza, ki je kakor druga leta tudi letos darovalo 829 Din. Drugo so dale priložnostne zbirke.

Za kuratorij, ki upravlja internat, je poročala predsednica tov. Mešičkova. Kuratorij je imel redne mesečne seje, dobil vpogled v vse podrobnosti ter o njih razpravljal. Le z intenzivnim in poštvovalnim delom je bilo mogoče dvigniti internat na sedanjo višino. Poleg kuratorija imata za to gotovo največ zaslug upravniki doma in njegova soproga.

Za njo je podal daljše in prav zanimivo poročilo o internatu z ozirom na gospodarski ustroj, kakor tudi z ozirom na življenje v njem tov. Lovše. To poročilo, ali pa vsaj njegov izvleček, priobčimo ob priliki v našem stanovskem glasilu, ker bo prav gotovo zanimalo tudi širšo učit. javnost.

Po daljši stvarni debati je poročal predsednik nadzorstva tov. Klemenčič, da je nadzorstvo ponovno natanko pregledalo zelo obsežno poslovanje uprave v vseh njenih področjih, kakor tudi rač. zaključek ter našlo vse pravilno in v najlepšem redu. Zato je predlagal odobritev rač. zaključka ter razrešnico upravi, kar je bilo sprejetjo soglasno.

Mladinska matica

ZNIZANJE PREJEMKOV IN MLADINSKA MATICA.

Posledice odredb glede znižanja uradnih prejemkov se najbolj jasno izražajo v celicah, ki so uspevale in delale le s pomočjo prostovoljnih žrtev in dela uradniškega stanu. Lahko brez pretiravanja trdimo, da je naša kultura sestavljena iz takih celic. Uradniški stan je duša in telo skoroda vseh kulturnih edinic; ako odpove, preneha pulzirati življenje v njih in grozi jim propast.

Posebno naš stan je v dobrih in slabih časih nesebično žrtvoval vse svoje sile za razvoj kulturnega dela med narodom. Premnogo krat je namesto hvale prejemal grajo, za plačilo udarce. Pa je vzdržal, ker se je zavedal svojega poslanstva.

Ena takih samo naših kulturnih celic je Mladinska matica. Njen razvoj je dosegel tako višino kot malokatera kulturna institucija na Slovenskem. Koliko učiteljskega truda je bilo potrebnega za ta razmah, ve le oni, ki je to delo opravljal v časih najhujše gospodarske krize. Ves učiteljski stan je pomagal vleči plug te naše nove brazde. Seme je rodilo stotero in danes se z Mladinsko matico lahko predstavimo s ponosom vsem kulturnim narodom. Mladinska matica je sad našega skupnega dela in napora.

Ali bomo res pustili, da shira drevo, ki je tako vzcvetelo?

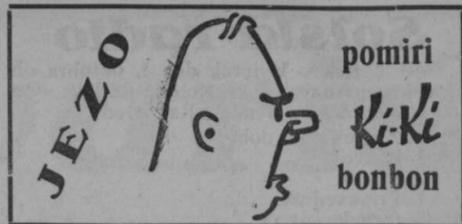
Še nekaj je, kar nam odsvetuje, da bi ne posvetili še nadalje svojih moči Mladinski matici. Publikacije te naše ustanove se niso izdajale zaradi tega, da bi se pred svetom postavljali z nakladami, v katerih so se tiskale. Njih namen je bil ustvariti že v mladini pravo duhovno orientacijo in jo usmeriti v to, da bo njen pogled v življenje boljši in širši od pogleda njihovih staršev.

Morda se ta mladina, ko doraste, vzgojena po Mladinski matici, ne bo z nizkimi instinkti veselila udarcev, ki padajo na nas v zadnjem času, temveč bo logično spoznala, da vsak udarec, ki pade na uradništvo, odjekne v enaki meri v gospodarstvu kmetijskega stanu.

Časi so težki in malodušja dovolj, vesolja do dela malo, ali vendar smo prepričani, da bo kljub vsemu naše članstvo z nezmanjšano silo šlo na delo za stvar, ki jo je tako težko ustvarilo. Saj morajo končno le priti časi, ko bomo spet lažje zadihali.

Tiste šole, ki lani niso dobile knjig, ker niso plačale vseh števil »Našega roda«, jih lahko še vedno dobijo, če plačajo zaostale številke lista in doplačajo še 250 Din za knjige.

Kljub krizi se je lani število naročnikov na »Naš rod« v primeri s predlanskim letom zvišalo za 1000. Tudi letos ne smemo zaostati

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

Volitve so se izvršile soglasno in dale tale izid: Načelnstvo: načelnik Hren, njegov namestnik Rajšp. Odborniki: Blažič, Kožuh, Verk, Tomažič, Tončka Šijančeva. Namestniki: Lešnik, Ledinek in Tajnik. Nadzorstvo: predsednik Klemenčič in odborniki: Koropec, Petrič, Lukman, Vomerjeva. Razsodišče: Vrečko, Purkhart, Cvetko Ivan. Namestnika: Šijanec in Ogorelec. Kuratorij: predsednica Mešičkova, Dojčinovič. Upravo bo zastopal v kuratoriju Hren, nadzorstvo pa Lukman. V smislu pravil prideta v kuratorij še Vomer in Črnoskova.

Pri slučajnostih se je sprejel predlog kuratorija, da ostane preskrbnina v internatu na dosedanji višini. Dasi znaša nominalno 500 Din, pride faktično vsled odpisov ob večjih odmorih povprečno mesečno le na 447,50 Din.

Predsednik je z zahvalo in bodrilnimi besedami zaključil lepo uspešni občni zbor.

—g **Članom Učit. samopomoči**. Uprava US vam je v teh dneh razposlala položnice za 354. do 356. smr. primer; ti so: Lesnika Michael, Studenci pri Mariboru, Lužar Marija, Ljubljana in Sardoč Josipina, Št. ljlj. Članski prispevek znaša za samce 16 Din, za zakonske pare 31 Din. **Zaostanki so zelo visoki!** Vsi zamudniki so prejeli v teh dneh obračune, ki naj jih takoj poravnajo. Blagajna je prazna, ni denarja za podpore, komaj še izplačujemo posmrtnine. Blagajna je izdala za posmrtnine in podpore v septembru skoro Din 60.000—, prejela pa komaj 30.000 Din. Tako ne more iti dalje! Uprava vljudno prosi vse zamudnike za članske prispevke kot za obroke podeljenih podpor, da redno in vse zneske točno nakazujejo blagajni. — Položnici smo priložili letak. **Prečitajte ga in se odzovite!**

Učiteljska fiskarna

—t Gg. šol. upravitelje, učitelje in učiteljice opozarjamo, da je pravkar izšel ročni katalog za leto 1935./1936., katerega imata v zalogi Učiteljska knjigarna v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru. Cena vezanemu izvodu je 17 Din.

Osebne zadeve

—i **Napredovali so učitelji(ce) v V. skupino**: Hren Anton iz Studencev; v **VI. skupino**: Menard Viljem iz Novega mesta, Menhard Alojzij iz Topolščice, Mlekuž Vekoslav iz Ljubljane, Pahor Marija in Gvidon iz Skarvne, Pleskovič Ilka iz Trbovelj-Vode, Porenta Viktor iz Resnika, Vižič Stanko iz Bočne, Vittori-Lehmann Andreja iz Središča, Womer Angela iz Maribora, Ivanetič Alojzij iz Novega mesta, Jevšenak Antonija iz Sv. Lovrenca na Pohorju, Lazar Ana iz Čemšenika, Groznik Josip iz Hrastnika, Žgur Elza iz Toplice pri Zagorju, Stiene Serafina iz Sostrege, Tominec Vekoslava iz Slovenjgradca; v **VII. skupino**: Bratok Rudolf iz Radeč, Bregant Zora iz Frankolovega, Bizjan Fran iz Tržišča, Boc Boris iz Oneka, Bonča Leopold iz Zelezne gore, Božič Adalbert iz Trbovelj-Vode, Baškovič Ivan iz Dobrnih, Burdian Karolina iz Šmarja pri Jelšah, Drekonja Ciril iz Turnišča, Demšar Miroslava iz Dol. Logatca, Rojce Ana iz Rakeka, Rugelj Zora iz Brezja, Taufer Vida iz Stične, Tanasković Marija iz Šmartna v Rožni dolini, Čuk Franjo iz Radeč, Čonč Karolina iz Jarenine, Šetinec Marija od Sv. Pavla pri Preboldu, Šetina Marija iz Šmartna ob Paki, Štubel Miroslav iz Murske Sobote, Gerlane Bogomil iz Celja, Gorup Franc od Sv. Florjana v Doliču, Gorup Celestina iz Krčevine, Golobič Amalija iz Cezanjevcev, Grom Milan iz Babnega Polja, Kavec Marija iz Kranja, Kramberger Josip iz M. Sobote, Kraševac Danica iz Toplice, Klemenc Franc iz Sevnice, Klemente Avguštin iz Zg. Doline, Košutnik Silvester od Sv. Pavla pri Preboldu, Kogoj Ana iz Griž, Kukovec Cecilija od Sv. Tomaža, Kuljš Helena iz Rudnika, Sojer Štefanija iz Kočevja, Stopar Ivan iz Tržiča, Stopar Štefanija iz Tomišlja, Stukelj Vida iz Frankolovega, Fatur Josip iz Dobrave, Ferencak Edmund iz Dola pri Hrastniku, Horvat Franc iz Kančevcev, Humar Franjo iz Škocijana, Medic Štefanija iz Puščave, Mihelčič Hilda iz Toplice pri Z., Milavec Josipina iz Unca, Pavlič Albina in Ivo iz Koblja, Peunik Erna iz Mozirja, Pečarič Jerica iz Studenca, Petelin Albin iz Škrilja, Predan Lea iz Mozirja, Pirc Joža iz Vel. Trna, Podboj Marija iz Ljubljane, Povh Vaclav iz Dramelj; v **VIII. skupino**: Regoršek Avrelija iz Selnice, Jezeršek Vera Franciška iz Voklega, Samsa Marija iz Izlakov.

za lanskim letom! Doseči moramo vsaj 22.000 naročnikov! Opozarjamo, da posveti letos »Naš rod« posebno pozornost nižjim razredom osnovnih šol.

»Istra« o publikacijah M. M. V 29. štev. »Istre«, ki izhaja v Zagrebu, je izšla ocena »Našega roda« in knjig M. M. O »Našem rodu« pravi kritik, da je najboljši list te vrste v Jugoslaviji.

O »Kresnicah« trdi ocenjevalec, da je zbirka raznih zanimivosti po svetu, da je to knjiga, ki je napisana v lepem, razumljivem jeziku, v lahkem slogu in prav zanimivi obliki. Knjiga je polna slik, ki ilustrirajo posamezne članke in tako je zanimiva tudi za odrasle.

O »Pastircih« pravi, da je Bevk pokazal vse vrline odličnega pripovednika, ki zna podati osebe plastično, živo in resnično. Psihologija otroka je točna in razvoj dogajanja ločilen kot ga zna podati le umetnik, ki ima priliko, da živi z otroki in jih pozna iz bližine. Pri kompoziciji in dikciji se pozna rutiniranega pisatelja, ki mu tehnične strani pisanja ne delajo nobene težkoče več, saj je Bevk najplodnejši jugoslovanski književnik. »Pastirci« so ena najboljših knjig naše mladinske literature.

O slikanici »Kralj Honolulu« pravi, da jo bodo čitali z uživanjem tudi starejši otroci.

Vzgoja stanovske zavesti, ki je za moralni nivoju stanu neprecenljive vrednosti, je mogoča le v stanovski organizaciji

Učiteljski pevski zbor JUJ

—pev Vse članstvo, ki je vzelo na minulem tečaju s seboj note, vljudno prosimo, da skladbe našudirajo doma brezhibno. Oni člani(ce), ki nimajo glask, prosimo, da se zglase po dopisnici, da jim zamoremo dostaviti note po pošti.

K sprémembam našega prvotnega načrta tečajev, nas silijo redukcije plač.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Šolski radio

— I. teden. V torek dne 1. oktobra ob 11. uri bo predaval g. dr. Kolarič Rudolf: »Ob 100 letnici Simona Jenka.« — Razpored:

1. Življenje in doba.
2. Razvoj.
3. Pesnik.
4. Pripovednik.
5. Oznaka.

V petek 4. oktobra bo predaval g. Jagodič Vojko: »Živali v naših narodnih pregovorih.«

4. oktobra bomo slavili god sv. Frančiška, velikega prijatelja živali. Vsem je znana legenda o sv. Frančišku. Ob tej priliki bomo skušali spoznati pojmovanje in gledanje našega ljudstva na živali, ki so mu pač v vsakdanjem življenju najbližje. Odnos, v katerem živi naš kmet do svojih domačih živali, ki mu koristijo, kakor tudi oni, ki mu škodujejo, se da pač najlažje spoznati iz folklorne in še prav posebej narodnih pregovorov. Toda vse to bi bilo več ali manj brez pomena, če bi se prav v teh odnosih ne izražala vsa globina in pojmovanje ljubezni in hvaležnosti za vse dobro in sovraštvo ter obsodbe za vse slabo. V tem je glavni smisel predavanja.

Stanovska organizacija JUU iz sekcije

Izvršni odbor JUU nam sporoča:

Ob priliki neljubega slučaja nam je sporočil naš tovariš Doka Kljajič, predsednik sreskega društva JUU v Prnjavoru (Vrbska banovina), a v zaščito učiteljskega imena je bilo priobčeno v »Vrbskih novinah« št. 804 sledeče:

»Izjava JUU za srez Prnjavor.

Spoštovani gospod urednik!

Na političnem shodu, ki se je vršil 8. t. m. v Prnjavoru je izrekel govornik g. Čedomir Kokanović pred množico kakih 2000 ljudi tendenciozno kleveto na jugoslovansko učiteljsko. Imenovani gospod je z največjim podarkom govornika trdil, da se odpravljajo po deželi šole samo zato, da se uporabljajo učiteljsko za agitacijo in ne radi drugega ter, da današnji učitelji v nacionalnem pogledu sramotijo svoje predhodnike.

Smatrajoč to kot kleveto vsega učiteljskega stanu pri vršitvi njegove službene dolžnosti in svobode državljanstva in političnega opredeljevanja odklanjam to kleveto z največjim prezirom. To izjavljam v imenu in kot predsednik JUU prnjavorskega sreza, na katerega teritoriju je bila izrečena ta kleveta. Ne izjavljam tega zaradi govornika, ki je to kleveto izrekel, ker mu v tem pogledu ne posvečam nikake pažnje, pač pa zaradi velikega števila spoštovanih poslušalcev, ki so morali slišati tudi take besede od svojih voditeljev.

Uredništvu se zahvaljujem za gostoljubnost.

V imenu JUU za srez Prnjavor.

Prnjavor 6. septembra 1935.

Predsednik Doka Kljajič.

Pohvaljujemo navedeni primer tov. Kljajiča, ga postavljamo za vzgled, prosimo in priporočamo vsem, edincam učiteljskega združenja, da v danem primeru postopajo enako.

Iz društev:

Vabila

— JUU SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA CELJE, GORNJIGRAD, LAŠKO, ŠMARJE IN ŠOŠTANJ bodo zborovala v soboto 5. oktobra v Celju. Od 8. do 10. ure bo zborovalo vsako društvo posebej v mestni narodni šoli. Nato se bo ob 10. uri vršilo veliko skupno zborovanje v Celjskem domu, kjer bo poročal predsednik JUU in sekcije tov. Ivan Dimnik o nadvse važnih stanovskih zadevah. Vabimo vse članstvo teh društev, da s polnoštevilno udeležbo pokaže stanovsko zavest, ki nam je baš zdaj tako nujno potrebna. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 5. oktobra 1935. ob 8.30 v telovadnici nar. šole na Grabnu v Ljubljani. Na dnevnem redu bo: 1. Komemoracija za pok. kraljem Aleksandrom I. 2. Poročila o banovinski in državni skupščini. 3. Proračun in obračun. 4. Predlogi.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo imelo občni zbor dne 5. oktobra 1935. ob 10. uri dop. v žužemberski šoli. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk važno poročilo o sedanjih situaciji in predavanje tov. Cvara o zgodovinskem pouku. Pridite vsi prav gotovo! Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ bo imelo svoj občni zbor v soboto 5. oktobra 1935. v Ivanjkovcih. Začetek ob pol 9. uri. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu poročilo o predsedniškem zboru, na katerem se je razpravljalo o znižanju naših plač ter poročilo o banovinski in državni skupščini.

Radi obeda naj tov. šolski upravitelji javijo tov. tajniku vsaj do 2. oktobra število udeležencev, ki reflektirajo na obed. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo zborovalo v soboto, dne 5. oktobra v Celju. Ostalo je razvidno iz vabila sreskega društva Celje. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo imelo občni zbor v soboto dne 5. oktobra 1935. ob 10. uri dopoldne v narodni šoli v Kamniku. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila društvenih funkcionarjev. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Članarina za leto 1935/36. 5. Predavanje — Pero Horn. 6. Slučajnosti.

Radi važnosti zadev, ki se bodo obravnavale, prosimo za polnoštevilno udeležbo članstva.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V BREŽICAH bo zborovalo v soboto 5. oktobra ob 9.30 uri v Brežicah. Na dnevnem redu razne zelo važne zadeve! Polnoštevilna udeležba nujno potrebna. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA bo zborovalo dne 5. oktobra v Semiču. Pričetek zborovanja ob 12.30 uri v šoli z dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika: situacijsko poročilo. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo o let. skupščinah. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročila ostalih in predavanje tov. Kuglerja. 6. Slučajnosti. — Ker je snov tega zborovanja za naš stan zelo važna, zato poziva odbor, da se zborovanja udeležijo vse članstvo, — nečlani nimajo dostopa — razen novinci! Tovariši! Stanje naše blagajne je grozno! Dolga na članarini je še vedno nad 7000 Din, a sept. meseca je bilo vplačano le 850 Din! Na svoji seji, meseca julija, je sklenil odbor, da izroči vse dolžnike advokatu v iztirjanje. Ako ne bodo poravnani dolgov do 4. X., bo naš blagajnik izročil po nalogu odbora vse dolžnike advokatu v iztirjanje! Kako malo zavednosti s strani članstva! Izstop iz društva, tovariši, ne briše dolgov! V ostalem pa je to tudi najodvratnejši postopek, ki v svetli luči osvetli takega člana! — Do svidenja v Semiču 5. X. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto 5. oktobra t. l. ob 9. uri na deški nar. šoli v Kranju s sledečim sporedom:

1. Situacijsko poročilo.
 2. Narodni jezik v osnovni šoli; predava tov. Rape VI.
 3. Naše materialno stanje.
 4. Predlogi in slučajnosti.
- Dolžniki! 5. oktobra bomo brezpogojno izvršili sklep zadnjega zborovanja, t. j. da bodo člani iz staleža članstva vsi oni, ki dolgujejo večje zneske (3 mesece) na zaostali članarini.

— JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG ima svoj redni občni zbor v soboto 12. oktobra t. l. ob pol 10. uri v Narodnem domu v Mariboru v običajnim sporedom. Člani upravnega in nadzornega odbora ter vsi poročevalci naj se zbere točno že ob 8. uri k seji. Za občni zbor naj si vsi funkcionarji in poročevalci odsekov pripravijo pismena poročila, ki jih po poročanju izroče društveni upravi. Če bo dovolj časa, bo predsednik poročal o »Pedagoško-didaktični beležki ob priliki pregleda šol našega sreza v šol. l. 1934/35.« — Ne pozabimo kljub težkemu udarcu na vsaj eno članarino, t. j. članarino za baš danes nam prepotrebno našo stanovsko organizacijo! — K občnemu zboru pa vse in vsi!

— JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI bo zborovalo v soboto dne 5. oktobra ob 8. uri na deški narodni šoli v Škofji Loki. Dnevni red: 1. Otovitev. 2. Situacijsko poročilo. 3. Telesna vzgoja mladine v luči sodobnosti, ref. tov. Janko

Prihajamo zopet z modnimi novostmi za jesensko sezijo

Velemanufaktura
A. & E. Skabernè
Ljubljana

Sicherl. 4. Sklepanje o bolniškem zavarovanju. 5. Sklepanje o »Popotniku«. 6. Poročilo tajnika in blagajničarke. 7. Samostojni predlogi. 8. Slučajnosti. — Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo polnoštevilno udeležbo — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 5. oktobra 1935. leta ob 10.30 v osnovni šoli v Kočevju. Dnevni red bo sledeči: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročila o skupščinah. 3. Poročila društvenih funkcionarjev. 4. O učnem načrtu za višjo narodno šolo, referira tov. Josip Dolgan. 5. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto 5. oktobra ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu. Predava o aktualnih vprašanjih.

Inozemsko šolstvo in učiteljsvo

* NAJSTAREJŠA UČITELJICA V ČSR. »Časopis Československé obce učitelské« poroča: »Najstarejša učiteljica v ČSR ima mesto Praga. Dopolnila je 67 let. (Navaja jo s polnim imenom.) Čeprav ima dobro preskrbljene otroke (2 advokata in enega docenta), še ni zaprosila za penzijo. Služiti namerava do 75. leta. Ubogi šolski otroci.«

* V NORVESKI preživljajo težko gospodarsko krizo, toda v kljub temu so bili učiteljem zvišani prejemki. Ustanovljen je bil zavod za raziskovanje pedagogike, ki ima nalogo, da ugotovi ali je potrebno uvesti v šolo spolno vzgojo.

* V KANADI se pri imenovanju učiteljev postopa nepravilno. Zato žele učiteljski krogi, da bi se pri imenovanju sestavil seznam učiteljev, po katerem bi bilo mogoče zasledovati upravičenost in potrebo, kakor je to pri sodnikih, advokatih in notarjih.

Novosti na knjižnem trgu

—k Maurice Leblanc: »Arsene Lupin se ženi«. Pod tem naslovom so izšle tri detektivske zgodbe in sicer naslovna, dalje »Rdeča ovratna ruta« in »Židovski svetilki«. Knjiga je ena izmed desetih letošnjega programa Evalitove rodbinske knjižnice.

Vseh 10 knjig stane mehko vezanih samo 67 dinarjev, za vezavo knjig v celo platno se doplača še 60 dinarjev. Naroča se pri upravi »Prijatelja«, Ljubljana, Dalmatinova ul. 10/I.

—k Nikolaj Ljeskov: »Askalonski hudobec«. Nekaj posebnega je v tej knjigi slovitnega ruskega pisatelja. Slika nam življenje; ko je bil človek še elementarno bitje, ki je poznal samo dve čustvi — ljubezen in sovraštvo. Knjiga je izšla v rodbinski knjižnici založbe »Evalit« v Ljubljani. Vseletni program (10 knjig) mehko vezane stane samo 67 dinarjev, vezane v platno po 60 dinarjev več. Naroča se pri upravi »Prijatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

—k Edgar Allan Poe: Zgodbe groze. V pričujoči knjigi so zbrane najpomembnejše novele Edgar Alan Poe: »Zlati hrošč«, »Slučaj Valdemar«, ki se peča s problemom hipnotiziranja umirajočega človeka, »Doživljaj v mrzlih gorah«, ki mu je vsebina telepatiki prenos misli, »Vodnjak in nihalo«, ki opisuje grozotne občutke žrtve španske inkvizicije, in »Črna mačka«, ki slika pod pritiskom neke čudne nerazumljive sile izvršen umor lastne žene. Prevod je oskrbel Boris Rihteršič. — Knjiga je izšla v rodbinski knjižnici založbe »Evalit« v Ljubljani. Ta založba izda letos deset knjig iz svetovne književnosti. Vse te knjige stanejo mehko vezane 67 dinarjev, v platno pa 60 dinarjev več. Naročajo se pri upravi »Prijatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10.

— »Naš val«. Številčni pregled radijskih naročnikov v evropskih državah z ozirom na število prebivalstva prinaša nova številka ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš val«. Dalje so za novo številko prispevali Gustav Strniša »Vi-

njih kmetijstva g. sreski kmet. ref. Malasek. Poleg predavanja so na programu važna stanovska vprašanja — udeležite se polnoštevilno! — Odbor.

— SRESKO DRUŠTVO DOL. LENDAVA bo zborovalo v Dobrovniku 5. oktobra ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu je poročilo o poteku ban. in drž. skupščine, predavanje tov. Peternela, tajniško in blagajniško poročilo, sklepanje o proračunu in predlogi. Ob 8.30 ima sejo gospodarski odsek, ki bo sklepal o poravnavi zaostale članarine. V zvezi s tem ima pa ob 9.30 sejo upravni odbor. Člani odseka in upr. odbora naj se točno udeležijo seje. Na zborovanje se vabijo tudi učitelji nečlani, ker se bodo obravnavale tudi redukcije uradniških plač. Polnoštevilna udeležba bo dokaz solidarnosti glede tega vprašanja. Odbor.

* V NIZOZEMSKI je letos ostalo brez mest 908 absolventov učiteljskih šol, a iz prejšnjih let jih je še nekoliko tisoč. V letu 1933. je bilo ukinjenih 340 šol in 942 učiteljev dodeljenih v druge urade. Zakon nameravajo spreminiti tako, da bi 60 letni učitelji odšli v pokoj.

* V SSSR, ker primanjkuje šolskih prostorov se poučuje na mnogih šolah tudi popoldne. Prosvetni minister si zelo prizadeva ta nedostatek odpraviti. Letos je bilo dotiranih 224 milijonov rubljev za šolske stavbe in 45 milijonov za opravila. V letih 1936-40. bodo zgradili celo mrežo šolskih zgradb po gotovem načrtu.

* V PORTUGALSKI traja šolska obveznost od 5. do 11. leta, radi tega je v deželi mnogo analfabetov. V poslednji dobi je bilo 700 šol zaprtih, ker je manjkalo učiteljev. Poleg tega pa ni dobilo namestitve niti dve tretjini učiteljskih absolventov iz leta 1933.

ničarja, Josip Ribičič satiro »Problem«, Danilo Goimšek bogato ilustrirani članek o mariborskem narodnem gledališču v pretekli in novi sezoni, nadaljuje se Vukov roman iz naših krajev »Gospa Mica«, Regallyjeva potpisna reportaža »Pokrajina, ki umira in vstaja v novo življenje« in v prilogi za ljudske odre slikovita ruska drama »Tuji kruh«. Bogata, kakor vedno, je modna priloga in zabavni del lista, v katerem je izšla Zoščenkova duhovita črtica »Grozna zadeva«, križanke, nagradna vprašanja in zabavne zgodbe. Na posebni 12 strani obsegajoči prilogi najdemo smotreno urejene in pregledno razvrščene sporede vseh važnih oddajnih postaj in seznan oper, operet, slušnih iger in koncertov, ki jih prenašajo naše in tuje postaje. Pomnite: »Naš val« je edina slovenska bogato ilustrirana revija za radio, gledališče, film, sport in modo. »Naš val« je najcenejša slovenska tedenska revija. Mesečna naročnina znaša komaj 12 Din. — Zahtevajte tudi vi brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

UČITELJICA

nastavljena v bližini Ljubljane, želi menjati mesto v bližini Maribora. Dopise pod upravo lista, pod značko Ljubljana-Maribor.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KNJIGARNA
»UČITELJSKE
TISKARNE«
registrovane zadrage z omeji. zavezo
Ljubljana
Franciščanska ulica št. 6

PODRUŽNICA MARIBOR, palača banovinske hranilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigarne sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna!